

Hans Christian Davidsens tale ved 4. maj-højtideligheden i Gråsten

Taler

Hans Christian Davidsen
Forfatter og kultureddaktør på
Flensborg Avis

Dato

4. maj 2026

Sted

Pladsen ved Frihedsskulpturen på
Kongevej i Gråsten

1 Det er noget helt særligt at skulle holde tale ved 4. maj-mindehøjtideligheden i
Gråsten. Jeg vil gerne indrømme, at jeg blev ramt af en vis ærefrygt, da
formanden for 4. Maj-komiteen i Gråsten, Mogens Jacobsen, henvendte sig til
5 mig med en forespørgsel om, hvorvidt jeg ville holde 4. maj-talen. Gråsten var
under besættelsen og under befrielsesdagene brændpunktet mellem det danske
og det nazi-tyske, mellem friheden og det uhyggelige diktatur.

At Svend Bartholin-Paludan Müller, chefen for det danske grænsegendarmeri, i
maj 1944 ene mand skulle tage kampen op mod den nazi-tyske overmagt
10 (repræsenteret ved en svært bevæbnet gruppe Gestapo-folk) i netop den by,
hvor Jens Møller, lederen af det tyske mindretals nazistparti, var dyrlæge, er jo i
sig selv et helt utroligt kapitel – og en kontrast.

Uden for Gråsten tror jeg, at det er mindre kendt, at den dag, der for mange
15 danskere var en glædens dag, blev en tragediens dag i Gråsten.

Hans Feddersen og Christian Clausen blev den 5. maj om morgenen kynisk og
koldblodigt skudt af tyske SS'ere, fordi de som danske frihedskæmpere holdt
vagt ved den tyske skole her i Gråsten. Inde på skolen sad nazister og tyske
20 sympatisører indespærret – deriblandt Jens Møller, lederen af NSDAP-N.

Det siger noget om, hvor farligt det nazi-tyske regime var, ikke blot helt indtil
det sidste, men også i tiden derefter – både efter delkapitulationen i Holland,
Nordvesttyskland og Danmark den 5. maj og i Tyskland også efter
25 slutkapitulationen den 8. maj.

Mange kender historien om Bartholin-Müller – ikke mindst takket være Sven
Sabroes bog »Ene mand mod Gestapo«. Færre kender til Hans Feddersens og

30 Christian Clausens triste skæbne. Christian Clausen var blot 19 år og altså kun 7 år, da Adolf Hitler kom til magten.

Heldigvis var der nogle, der turde stå imod og ikke gemme sig.

35 Selv om vi dog skal være meget forsigtige med at opstille datiden som et sort-hvidt billede. Der var gråtoner, og de fleste af os kunne sagtens være havnet i feltet med gråtonerne. Hvor langt er vi villige til at gå for at redde vort eget liv, vor egen tilværelse, vores familie, vort job ...? Det ved vi først, når vi står i det, står i diktaturet.

40

Lad det for Guds skyld aldrig komme dertil igen!

»Nej, naturligvis ikke,« tænkte jeg, da jeg var gymnasieelev. Det kommer aldrig til at ske igen, mente jeg som ung mand – verden var blevet klogere.

45

Lige nu er situationen i Tyskland, at hver fjerde tysker støtter AfD, Alternative für Deutschland. I fire seriøse meningsmålinger i april lå det højreradikale parti på 25-26 procent af stemmerne.

50 Det er alvorligt!

Alternative für Deutschland er ikke det samme som nationalsocialisme, men der er overlap i retorik og holdninger.

55 Den tyske efterretningstjeneste, Bundesamt für Verfassungsschutz, har klassificeret store dele af AfD som højreekstremistiske. Flere fremtrædende AfD-profiler, blandt andre Björn Höcke, har brugt formuleringer, der bagatelliserer Holocaust og forbrydelserne i udryddelseslejre som Auschwitz.

60 Det var den slags tankegods, de ofre, der mindes her på stedet, vendte sig imod.

Holger Biehl og Knud Vindel kæmpede mod diktaturet – og kom til at betale den dyreste pris. Deres skæbne fortæller os, hvad vi skal være på vagt over for. Selv om det lyder hårdt: Deres død har ikke været forgæves! De ville friheden, de ville demokratiet – »ohne Wenn und Aber«, som man siger på tysk.

Det er bekymrende, at den amerikanske vicepræsident J.D. Vance med sine

udtalelser legitimerer AfD for at slå en kile ind i Europa.

70

Det er glædeligt, at vort grænselands to mindretal, der kender begge kulturer indefra, advarer os mod AfD. De to mindretal i vort gamle hertugdømme Slesvig kunne engang ikke være i stue sammen, men arbejder i dag sammen og spiller en positiv rolle i vort område.

75

Helt andre toner end for cirka 80-90 år siden. Ting har virkelig rykket sig – til det bedre. Det skal vi kæmpe for at holde fast i.

Tak for opmærksomheden!

80

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype

Digitalt manuskript

85

Tags

Mindetale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/hans-christian-davidsens-tale-ved-4-maj-hojtideligheden-i-grasten-2026>

90

95

100

105